

Jan Stroop

Die taal, die weet wat –
Over wat kan en niet kan
in het Nederlands

★★★★

Atheneum –

Polak & Van Gennep

196 pagina's; € 17,50

NON-FICTIE *Een oproep om je niet te laten gijzelen door de regels van de taal*

Dan moe je d'r van lere; moej je zorge dat het niet weer gebeurt'. Aan het woord is Willem-Alexander, in een televisie-interview voorafgaand aan zijn troonsbestijging. Taalkundige Jan Stroop gebruikt dit flardje koninklijke spreektaal om het verschil te laten zien tussen het Nederlands van de lossige Willem-Alexander en dat van zijn formele moeder.

De analyse van de koninklijke tongval staat in Stroops *Die taal, die weet wat*. Een boek met deels geestige korte stukjes over taalkundige onderwerpen. Jan Stroop noemt zich 'zelfverklaard spreektaalkundige'. Zijn favoriete bron is het Corpus Gesproken Nederlands. Dat is een bestand van zo'n 900 uur gesproken standaardnederlands, opgenomen uit de monden van Nederlanders en Vlamingen.

Voor een deel berijdt Stroop in dit boek

dezelfde stokpaardjes als in zijn eerdere *Hun hebben de taal verkwanseld*. Opnieuw ergert hij zich aan de regelgeving voor 'hun' en 'hen' en aan het verschil tussen 'als' en 'dan' in 'even groot als' en 'groter dan'.

Stroop vindt dat wanneer moedertaalsprekers in het dagelijks gebruik moeite hebben met taalkundige wetmatigheden, die regels moeten vervallen. Wat hem betreft heeft de moedertaalspreker altijd gelijk. Die kan niks verkeerd doen, kan nooit iets zeggen wat indruist tegen de moedertaal. Want hij weet van nature feilloos wat wel of niet juist is. 'Wat je kunt zeggen, dat kan dus gewoon', is zijn stelling. Spontane spraak is per definitie correct Nederlands. Wie het niet met de schrijver eens is, is een zeurende taalpurist. De spreektaalkundige husselt in de onderbouwing van zijn stellingen voortdurend zijn persoonlijke mening, historische geschriften en gramma-

tische regels door elkaar. En die hebben alle drie evenveel kracht van wet.

In ronkende bewoordingen schimpt Stroop op mensen die algemeen aanvaarde regels hanteren. Journalisten die zich houden aan grammaticale regelgeving zijn 'slaafse volgers'. Mensen die geschreven teksten voorlezen zoals ze op papier staan, zijn in de ban van 'het monster van de spellinguitspraak'. Regels zijn overbodig, laat moedertaalsprekers de vrije teugel.

De vraag is wat de moedertaalspreker met deze stellingname opschiet. De functie van taal is communicatie. De moedertaalspreker praat niet voor zijn eigen lol, maar om de toehoorder iets duidelijk te maken. Dat lukt het beste wanneer spreker en toehoorder hetzelfde taalsysteem hanteren. Anders praten moedertaalsprekers maar langs elkaar heen.

Mieke Zijlmans